

◀ **اسحق ارزانی**

گروه اقتصادی - در روزهای پایانی سال ششورای عالی کار بررسی تعیین حداقل دستمزد کارگران در سال آینده را در دستور کار دارد؛ این موضوع از آنجا اهمیت دارد که تصمیم این شورا بر معیشت نیمی از جمعیت کشور اثر گذار است و از این رو نمایندگان دولت، جامعه کارگسری و جامعه کارفرمایی برای رسیدن به یک رقم مشخص دستمزد به رایزنی می پردازند. تعیین حداقل دستمزد کارگری از آنجا که می تواند دو شاخص کلان دیگر اقتصادی یعنی رفاه خانوار و خط فقر را تحت تأثیر قرار دهد، همواره اهمیت مضاعف برای سیاست گذاران حوزه رفاه نیز داشته است زیرا عقب ماندگی نرخ دستمزد از نرخ تورم می تواند موجب فقیرتر شدن خانوادها مرفراهم سازد. از این رو مقایسه حداقل دستمزد با خط فقر، اطلاعات زیادی در مورد چگونگی و گستره اثر گذاری حداقل دستمزد در ارزیابی می دهد. به طوری که علاوه بر به وجود آمدن دسته شاغلین فقیر، مقایسه حداقل دستمزد مزدبگیران با خط فقر اطلاعات دیگری را نیز نتایج نشان می دهد؛ یکی از آن‌ها این است که اثر گذاری حداقل دستمزد روی خانوارهای غیر فقیر نزدیک به خط فقر بسیار بیشتر از خانوارهای فقیر است. حداقل دستمزد ممکن است در صورت فقرا از فقر ایایی زیادی نداشته باشد اما به احتمال زیاد می تواند از ورود خانوارها به ورطه فقر جلوگیری کند؛ چرا که رفاه خانوارهای غیر فقیر نزدیک خط فقر به میزان قابل توجهی تحت تأثیر حداقل دستمزد است.

از این رو یکی از مهمترین متغیرهای تعیین کننده رفاه خانوار، درآمد خانوار است. درآمد خانوار را می توان به درآمد ناشی از کار (شغل) و درآمد غیرکاری (حاصل از دارایی) تقسیم بندی کرد که در نهایت درآمد نهایی را مشخص می کند؛ سهم قابل توجهی از این درآمدنهایی به خصوص برای دهک‌های متوسط درآمدی را درآمد ناشی از شغل تشکیل می دهد.

حفظ قدرت خرید، گامی در جهت حمایت از کارگران است
اجرای حداقل دستمزد

از طریق حفظ قدرت خرید نیروی کار در برابر رشد قیمت‌ها گامی مهم در جهت حمایت از کارگران است. تأثیر میزان رشد هزینه‌های خانوار و میزان افزایش در درآمد آن‌هاست که افزایش یا کاهش رفاه خانوار را رقم می زند. محاسبه خط فقر علاوه بر اینکه مبنای بر اندازه‌گیری میزان فقر موجود و تغییرات آن در جامعه است، می‌تواند معیاری باشد تا برخی از شاخص‌های سیاستی مانند حداقل دستمزد یا آن‌سنجیده شود، بطوری که در برخی از کشورها خط فقر هم بعنوان یکی از معیارهای تعیین حداقل دستمزد در نظر گرفته می‌شود.

اقتصاد ایران در نیمه دوم دهه ۹۰ با افزایش نرخ فقر و پایداری فقر در سطح ۳۰ درصد روبرو بوده است. با توجه به بنیه تولیدی و شرایط تحریمی، اقتصاد ایران در نیمه دوم دهه ۹۰ توانایی لازم برای رشدهای اقتصادی پایدار و فراگیر را نداشته در نتیجه نرخ فقر ۳۰ درصد به یک تعادل میان مدت با شاخص‌های اقتصاد کلان رسیده است. تلاطم‌های اقتصادی و تورم‌های شدید در نیمه دوم دهه ۹۰ قدرت خرید جامعه را تا حد زیادی کاهش داده است به طوری که یک اقتصادی کشور به مرور کوچک شد و در نتیجه یا شغل‌های با کیفیت و درآمد پایدار ایجاد نشده یا درآمد دستمزد از تورم و قیمت‌ها عقب افتاده‌اند. به همین دلیل به مرور تصمیم گیری در خصوص حداقل دستمزد و دوگانه هایی که در مورد میزان افزایش حداقل دستمزد به وجود می‌آید، چالش برانگیزتر می‌شود. فارغ از این دو گانه‌های مرسوم در تعیین حداقل دستمزد، مرکز پژوهشهای مجلس به‌تازگی نگاهی به حداقل دستمزد از زاویه فقر داشته است و بر بررسی شاخص‌های اشتغال و دستمزد با معیاری به نام خط فقر، خلاصه‌ای از وضعیت رفاهی و اثر گذاری رفاهی حداقل دستمزد ارائه کرده است. برای مقایسه داده‌های حداقل دستمزد با خط فقر، مقایسه سبکل تکراری دستمزدها نشان می دهد رفاه خانوار دارای سرپرست شافل در شش ماه اول سال بیشتر از شش ماهه دوم است. تعیین حداقل دستمزد همواره با مناقشات کارگري و کارفرمایی همراه

دستمزدها به صورت سالانه تعیین می‌شود

اما نرخ تورم در طول سال یکسان نیست از این رو قدرت خرید حداقل دستمزد در طول سال یکسان نبوده و برای چهار فصل سال متفاوت است که رفاه متفاوتی را در چهار فصل برای کارگر رقم خواهد زد. مقایسه سبکل تکراری دستمزدها نشان می دهد رفاه خانوار دارای سرپرست شافل در شش ماه اول سال بیشتر از شش ماهه دوم است. تعیین حداقل دستمزد همواره با مناقشات کارگري و کارفرمایی همراه

اقتصادی

طبقه «شاغلین فقیر» چگونه پدید آمد؟!

■ **عقب ماندن حداقل دستمزد نسبت به تورم، نه تنها سبب شده تا رفاه نسبی خانوارها کاهش یابد بلکه با کاهش ارزش حقیقی حداقل دستمزد، باعث پدیده‌ای به نام «شاغلین فقیر» شده که با فلسفه اولیه حداقل دستمزد در تضاد است.**

بوده است. سازوکار تعیین حداقل دستمزد بیش از اینکه بر پایه بهرهوری باشد، مبتنی بر هزینه‌های زندگی است و یک سیاست حمایتی برای کارگران محسوب می‌شود که در بسیاری از کشورها اعمال شده و تلاش دارد سطحی حداقل دستمزد را تعیین کند. در خصوص رابطه بین تورم و حداقل دستمزد انتظار می‌رود که به منظور حفظ قدرت خرید کارگران و محافظت آنها از اثرات منفی این پدیده، قدرت خرید کارگران متناسب با نرخ تورم، افزایش یابد. در حقیقت این گزاره بازگشت به منطبق اصلی حداقل دستمزد است. شرایط نامطلوب اقتصادی در نیمه دوم دهه ۹۰ باعث شد رشد اقتصادی به شدت محدود شده و در نتیجه توانایی اقتصاد در بهبود رفاه کاهش یابد. در این میان حداقل دستمزد نسبت به تورم تا حدی دارای عقب‌مندی است. عقب ماندگی غیر قابل توجهی در ایران به استثنای سال ۱۴۰۱

که حداقل دستمزد با پشی گرفتن از تورم، رشدی نزدیک به ۵۷ درصدی را داشته، در سایر سال‌ها با توجه به جهش فقر و شرایط نامطلوب اقتصادی روندی

حداقل دستمزد ممکن است در خروج فقر از فقر کارایی زیادی نداشته باشد اما به احتمال زیاد می‌تواند از ورود خانوارها به ورطه فقر جلوگیری کند؛ چرا که رفاه خانوارهای غیر فقیر نزدیک خط فقر به میزان قابل توجهی تحت تأثیر حداقل دستمزد است.

معکوس را تجربه کرده است. **اهمیت اشتغال در کاهش فقر**
خانواری که دارای سرپرست شاغل است، در صورتی که دچار سایر علل فقر نباشد، سزاوار سطح قابل قبولی از رفاه است. در ابتدای دهه ۹۰ اشتغال سرپرست خانوار توضیح دهنده خوبی برای تفاوت سرپرست شاغل و غیر شاغل می‌باشد. درآمد حاصل از شغل نمی‌تواند خود

را از ورطه فقر نجات دهند که اصطلاحاً باعث شکل گیری جمعیتی از شاغلین موسوم به شاغلین فقیر در کشور شده است.

حداقل دستمزد برای فقرا و غیرفقرا
اثر گذاری حداقل دستمزد روی فقرا و غیر فقرا متفاوت است. ویژگی های فقرا به گونه است که با توانایی اشتغال ندارند یا اینکه از دستبایی به شغل‌های رسمی محرومند در نتیجه انتظار می رود سیاست گذاری حداقل دستمزد تأثیر چندانی روی وضعیت فقرا نداشته باشد. به همین دلیل مهم در آمد ناشی از شغل از کل درآمد برای فقرا پایین است و درآمدهایی مانند پاره‌ها و کمک‌های نهادهای حمایتی سهم بیشتری دارد. در مقابل سهم دستمزد برای طبقه متوسط به متوسط بیشتر است و رفاه زندگی و طبقه وابستگی بیشتری به نرخ رشد حداقل دستمزد دارد. شاخص نهایی تفاضل تورم و نرخ رشد دستمزد است و مقدار مثبت آن به معنی عقب ماندن دستمزد از تورم و مقدار منفی آن به معنی رشد بیشتر دستمزد نسبت به تورم است.

بر یکدیگر از تحلیل ضربه همبستگی برای سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۲ استفاذه شده که نتایج آن نشان می‌دهد ضربه همبستگی شاخص فاصله غیر فقرا با خط فقر و شاخص تفاوت تورم با نرخ رشد حداقل دستمزد، منفی بوده و در حدود ۰.۴۵ است. رابطه منفی این دو شاخص به معنای این است که هر چقدر تورم نسبت به حداقل دستمزد فاصله بیشتری داشته باشد، فاصله غیر فقرا به خط فقر کمتر شده و غیر فقرا به خط فقر نزدیک‌تر می‌شوند. اما ضربه همبستگی بین تفاوت تورم با نرخ رشد حداقل دستمزد و شکاف فقر یک رابطه مثبت است، به این معنی که با افزایش فاصله تورم نسبت به حداقل دستمزد به نفع تورم، شکاف فقر نیز زیاد شده و فاصله فقرا به خط فقر بیشتر می‌شود. فارغ از نحوه اثر گذاری این شاخص، همانطور که در جدول مشخص است، ضربه همبستگی میان «تفاوت تورم با نرخ رشد حداقل دستمزد» و فاصله غیر فقرا با خط فقر خیلی بیشتر از ضربه همبستگی بین «تفاوت تورم با نرخ رشد حداقل دستمزد» و شکاف فقر است.

اقتصادش

تفسیر دیگر این اعداد این است که حداقل دستمزد بیش از آنکه روی فقرا اثر داشته باشد روی غیر فقرا ی نزدیک خط فقر اثر دارد؛ به بیان دیگر سیاست حداقل دستمزد منجر به خروج از فقر برای فقرا نخواهد شد اما با احتتمال بیشتری می‌تواند از ورود خانوارها به ورطه فقر جلوگیری کند. چرا که رفاه خانوارهای نزدیک خط فقر تا اندازه قابل توجهی تحت تأثیر حداقل دستمزد است.

نرخ فقر در استان‌ها متفاوت است

هر چند نسبت حداقل دریافتی به خط فقر به خوبی نشان دهنده اما مقایسه حداقل دریافتی با نرخ فقر استانی نتایج بسیار جالب‌تری را ارائه می‌کند. حداقل دریافتی در استان‌های تهران، البرز، قم، اصفهان، گیلان، قزوین و مازندران نمی‌تواند هزینه‌های سبب مصرفی فقرا برای یک خانواده سه نفره را تأمین کند. به زبان ساده‌تر در این استان‌ها برخی افراد حتی در صورت داشتن شغل رسمی باز هم فقیر محسوب می‌شوند که این مسئله گویای پدیده شاغلین فقیر است. می‌توان گفت داشتن شغل رسمی یکی از اصلی ترین مولفه هایی است که کمک می‌کند افراد به ورطه فقر سقوط نکنند اما این ویژگی تا حدودی برای برخی از افراد در هفت استان مذکور صادق نیست. این در حالی است که بر اساس گزارش مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۱ تنها سه استان اول چنین شرایطی را در آن سال داشته اند. به عبارت دیگر عقب ماندگی دستمزد از نرخ تورم باعث زبیده که دستمزدها نتوانند سبب خط فقر در ۴ استان دیگر را پوشش دهند و در نتیجه رفاه شاغلین در آن استانها نیز کمتر است. نکته دیگر فقدان سیاست حداقل دستمزد منطقه‌ای متناسب با هزینه های سبب مصرفی فقر است. این سیاست جزئیات و پیچیدگی های بسیاری داشته که می‌بایست مورد بررسی بیشتر قرار گیرد اما با توجه به ظرفیت قانون کار (ماه ۲۱) برای تعیین دستمزد ها بر اساس مناطق و یا صنایع مختلف کشور همچنان می‌تواند به عنوان یک پیشنهاد مورد توجه قرار گیرد.

گروه اقتصادی - رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: در صورتی که بازار ثبات داشته باشد، در سال ۱۴۰۴ نسبت به بازنگری در دامنه نوسان و حجم مینا اقدام خواهیم کرد.

حجت‌اله صیدی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در نشست کارکن نهادهای سرمایه‌گذاری ایران گفت: سال ۱۴۰۳ سالی ویژه و پر از رویدادهای عجیب بود؛ در نتیجه انضاف مدیریت اقتصاد در این سال بسیار دشوار بود. وی با اشاره به اینکه بازار سرمایه از عملکرد ضعیف‌تر است توضیح داد: با بررسی عملکرد و آمار متوجه می‌شویم که بازار زنده است و پیش می‌رود. به گفته رئیس سازمان بورس تاکنون ارزش معاملات در بازار به حدود ۲۵۵۰ همت رسیده که بیش

از ۱۵۰۰ همت آن معاملات خرد بوده است. صیدی اعلام کرد: هم‌چنین رقم تأمین مالی از بازار سرمایه به حدود قابل قبول ۱۱۳۰ همت رسید. ارزش عرضه‌های اولیه هم حدود ۶۳۰۰ میلیارد تومان بود. البته ما به دنبال آرام بیش‌تر هستیم، ولی با همین ارقام امیدها زنده نگه داشته شد و در نیمه دوم سال هم شرایط بهتر شد.

رشد بازار بالاتر از برآوردها
صیدی افزود: وقتی داشتیم برنامه‌ریزی می‌کردیم آرزوهای این بود که در ۶ ماه دوم سال بازار ۲۵ درصد رشد داشته باشد و شاخص به

۲ میلیون و ۵۰۰ هزار واحد برسد اما در حال حاضر شاخص نزدیک به ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار واحد است. یعنی شما فعالان و نهادهای مالی بالای ۳۵ درصد بازده را در نیمه دوم سال رقم زدید. وی گفت: امیدواریم در شاخص هم‌روزن هم که وضع مطلوبی نداشته به شرایط بهتری برسیم. دلیل مطلوب نبودن شاخص هم‌روزن این بود که شرکت‌های کوچک و متوسط رشد آن‌چنانی نداشتند. البته امیدواریم در سال ۱۴۰۴ از این ظرفیت استفاده شود.

همت خوب برای ادار ه اقتصاد

وی با بیان اینکه در سال ۱۴۰۴ برخی عدم تعادل‌های ساختاری ادامه خواهد داشت ادامه داد: مقام معظم رهبری هم دیروز اشاره کردند که مسأله اصلی کشور اقتصاد است. وقتی که فعالان بازار این را می‌شنوند، دزمی‌بایند که همت خوبی برای اداره اقتصاد وجود دارد. رئیس سازمان بورس اعلام کرد: بسته عملیاتی ۵ محوری رئیس جمهور شامل راهکارهایی برای حل مسائلی از جمله ناترازی‌ها، رشد اقتصادی، بهبود معیشت، ثبات اقتصادی و مهار تورم است، در نتیجه بسیار حائز اهمیت است.

وی افزود: برای این‌که برنامه‌های مزبور اجرایی شود باید هم‌کاری کاملی بین ارکان وجود باشد. **۳ برنامه محوری بازار سرمایه**
صیدی یادآور شد: در بازار سرمایه با توجه به ظرفیت‌هایی که وجود دارد باید بازده خوبی را رقم بز نیم. وی بیان کرد: برای این‌کار ۳ برنامه را اعلام و طراحی کرده‌ام. اولین برنامه ارتقای کارایی بازار است؛ یعنی اینکه شفافیت و افشای کافی و نقدشوندگی در بازار وجود داشته باشد.
دو شورای عالی بورس افزود: دومین برنامه بهبود و ارتقای

نظام راهبری شرکتی است و برنامه سوم نیز توسعه بازار است که این هدف در گروی عرضه‌های اولیه و توسعه ابزارهاست، با این هدف که بازار عمق و وسعت پیدا کند. **بازنگری در ریزساختارها**
رئیس سازمان بورس تأکید کرد: همچنین ۲ موضوع دیگر را هم پیگیری می‌کنیم که امیدواریم در سال آینده کمک‌کننده باشد. اولین موضوع بحث بهسازی و نوسازی نظام حکمرانی فناوری اطلاعات است.
وی گفت: به دنبال آن هستیم که از یک‌سو نظام موجود را ارتقا دهیم و در عین

حال تحولی را در حوزه آی‌تی و هوش مصنوعی ایجاد کنیم. امیدواریم قدم اول برای این کار در سال ۱۴۰۴ برداشته شود.

صیدی توضیح داد: موضوع دیگر، بازنگری در ریزساختارهای بازار است. اگر مقداری بازار ثبات پیدا کند در دامنه نوسان و حجم مینا بازنگری خواهیم کرد تا به نقدشوندگی و پویایی بازار کمک کند.

بازار را سیاسی نکنید

صیدی در پایان گفت: بازار سرمایه سیاسی نیست. این بازار کار خود را در حوزه تشکیل سرمایه و صیانت از حقوق سهام‌داران انجام می‌دهد. از سیاست‌مداران و فعالان سیاسی خواهش دارم که بازار سرمایه را وارد بحث‌های سیاسی نکنند و افزایش یافت شاخص را به مسائل سیاسی ارتباط ندهند.

مهندس علی قصر حمیدی مدیر عامل شرکت نوکان فرآیند: ناترازی انرژی تولیدات و ارزش‌آوری شرکت نوکان فرآیند را بشدت کاهش داده است

امکان‌پذیر نبود. حمیدی ضمن تقدیر از مدیران استان و شهرستان در جهت حمایت از بخش تولید و صنعت افزود: انتظار داریم در زمینه تأمین انرژی برای شرکت‌های که در بحث صادرات و ارز آوری فعالیت و نقش دارند نگاه ویژه تری وجود داشته باشد تا این شرکت‌ها بتوانند با حداکثر تولید و صادرات برای کشور ارز آوری داشته باشند و به اقتصاد کشور کمک کنند. وی از عملکرد بانک ها در حمایت از شرکت‌های تولیدی ابراز نلسردی کرد و افزود: نگاه کاسب کارانه بانک‌ها به شرکت‌های تولیدی باعث دل‌سردی و کاهش انگیزه آنها به ادامه تولید می‌شود.
وی تأکید کرد: شرکت‌های تولیدی همچون سریازان جلو دار خط مقدم در رونق و پیشرفت کشور می‌باشند آنها را نباید در این شرایط اقتصادی تنها رها کرد تا بتوانند از نغد زیبگانه کاربر اقتصاد کشور جلوگیری کنند.

هنوز موفق نشده‌ام که برای سوخت جایگزین ثبت نام کنیم. وی با یادآوری اینکه بخشی از محصولات شرکت نوکان فرآیند به دلیل کاهش حدود ۲۰ کشورانه جمله ترکیه، هند، قزاقستان و ... صادر می‌شود، گفت: در زمانی که مشکل ناترازی انرژی نداشتیم سالانه ۳۰ میلیون دلار صادرات محصول داشتیم و تمام دلار‌ها را در سامانه ارز نیما می‌رفع تعهد ارزی کرده‌ام اما در حال حاضر به دلیل کمبود انرژی صادرات و ارز آوری شرکت به شدت کاهش پیدا کرده است. مدیر عامل شرکت نوکان فرآیند تأکید کرد: متناسفانه ناترازی انرژی، فروش شرکت را بشدت کاهش داده که همین امر مدیریت شرکت را در تأمین هزینه‌های جاری از جمله تأمین مواد اولیه و پرداخت حقوق و پرسنل با مشکل و چالش همراه کرده است و اگر عشق و علاقه به میهن و مردم نباشد ادامه فعالیت شرکت با این شرایط

نیروهای بومی و پرسنل ایرانی انجام شده است و در حال حاضر ۹ نفر در این شرکت اشتغال دارند.
وی افزود: سهامداران شرکت از نخبگان برتر علمای و از معتبرترین دانشگاه‌های کشور از جمله دانشگاه شریف، علم صنعت و … هستند و تمام مسئله مالی، فنی و شروع فعالیت شرکت با استفاده از ظرفیت‌های مادی و معنوی سهامداران بوده و هیچ هون وابستگی به دولت نداریم. مدیر عامل شرکت نوکان فرآیند خاطر نشان کرد: شرکت نوکان فرآیند تنها شرکت در ایران و خاورمیانه است که ۷۰ درصد مواد مورد نیاز صنعت شوینده کشور از جمله شرکت‌های معتبر شوینده و کل محصولات پودر شوینده را تولید و تأمین می‌کنیم. وی بیان کرد: محصولات ژنراتورهای مادی و معنوی جامد و مایع در شرکت نوکان فرآیند تولید می‌شود در شرکت‌های شوینده، رخم تمام پیگیری‌ها به دلیل محدودیت

جایزه بزرگ!!!

هانی تحریر

شعبه:۱ نوبنیاد۳، مرکز فرید آرین، طبقه اول

شعبه:۲، صدف، مرکز فرید بساک، طبقه همکف

۰۹۰۲۲۹۹۲۰۹۹ ۰۷۴ ۴۴۴۵۴۹۶۳

📍Hany_tahrir